

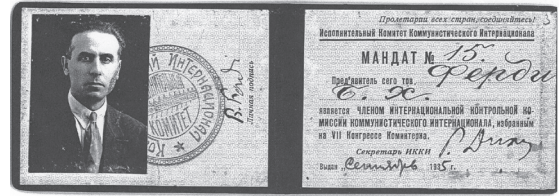
Dr. Şefik Hüsnü'nün Komintern kimlik kartları ve kayıt formları¹

Hazırlayan: Mehmet Perinçek

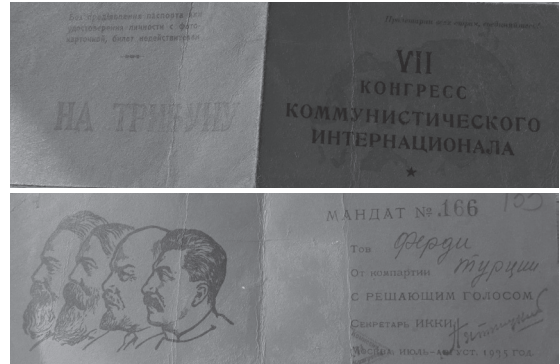
Türk sosyalist hareketinin önderlerinden ve Türkiye Komünist Partisi'nin kurucularından Dr. Şefik Hüsnü (Deymer) (1887-1959), sadece Türkiye çapında değil, uluslararası devrim mücadelesinde de öncü rol oynamıştır.² Şefik Hüsnü, 1920'lerin başlarında Komünist Enternasyonal'le (Komintern) temas kurduktan sonra bu örgütte önemli görevler üstlenmiştir.

Bu sayımızda Şefik Hüsnü'nün Komintern'de görev yaptığı dönemlerde kendisine verilen kimlik kartlarından ve tutulan kayıt formlarından örnekleri yayımlıyoruz. Bu kimlikler, Komintern arşivini de bünyesinde barındıran Rusya Toplumsal Siyasal Tarih Devlet Arşivi'nde (RGASPI) bulunan Dr. Şefik Hüsnü'yle ilgili tutulmuş “Çok Gizli” ibareli şahsi dosyada saklanmaktadır.

Belge 1: Dr. Şefik Hüsnü'nün 22 Eylül 1928 tarihinde “B. Ferdi” adına düzenlenmiş, Komünist Enternasyonal Yürütme Kurulu üyeliği kartı. (RGASPI fond 495, liste 266, dosya 38, yaprak 132)

Belge 2: Dr. Şefik Hüsnü'nün Türkiye Komünist Partisi temsilcisi olarak “Ferdi Yolcu” adına düzenlenmiş, oy hakkı bulunan, Komintern'in VII. Kongresi delege kartının ön ve arka yüzü, Moskova, Temmuz-Ağustos 1935. (RGASPI fond 495, liste 266, dosya 38, yaprak 133, 133 arkası)

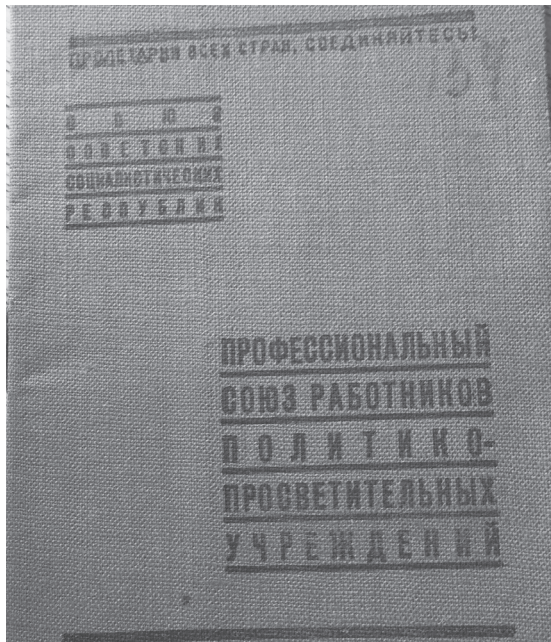

¹ Yayına katkılarından dolayı Sayın Erden Akbulut'a teşekkür ederim.

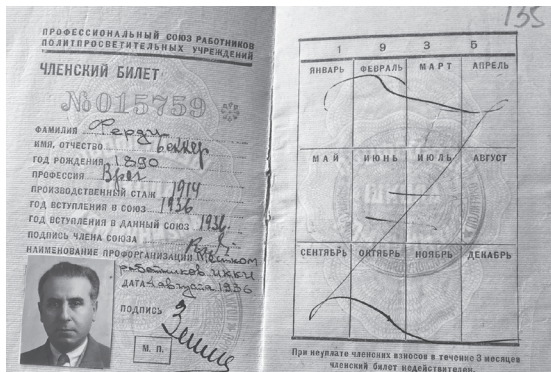
² Dr. Şefik Hüsnü'nün hayatı, mücadelesi ve fikirleri için bkz. **Şefik Hüsnü Deymer: Yaşam Öyküsü, Vazife Yazıları**, Derleyen: Erden Akbulut, Sosyal Tarih Yayınları, İstanbul, Şubat 2010; **Şefik Hüsnü: Yaşamı, Yazıları, Yoldaşları**, Sosyalist Yayınları, İstanbul, Ocak 1994; Şefik Hüsnü, **Yazı ve Konuşmalar**, 2. Basım, Kaynak Yayınları, İstanbul, Haziran 1995; Şefik Hüsnü, **Türkiye'de Sosyal Sınıflar**, 2. Basım, Kaynak Yayınları, İstanbul, Nisan 1997; Şefik Hüsnü, **Toplumsal Sınıflar, Türkiye Devrimi ve Sosyalizm**, Transliterasyon: Şeyda Oğuz, Yordam Kitap, Eylül 2017; Emel Seyhan Atasoy, **1928 TKP Davası**, Sosyal Tarih Yayınları, İstanbul, Ekim 2008; Erden Akbulut, Mete Tunçay, **İstanbul Komünist Grubu'ndan (Aydınlık Çevresi) Türkiye Komünist Partisi'ne 1919-1926**, c.1-2-3, Sosyal Tarih Yayınları, İstanbul, Aralık 2012, Mayıs 2013; Mete Tunçay, **Türkiye'de Sol Akımlar (1908-1925)**, c. 1-2, İletişim Yayınları, İstanbul, 2009; Mehmet Perinçek, **Türk-Rus Diplomasinin den Gizli Sayfalar**, Genişletilmiş 3. Basım, Kaynak Yayınları, İstanbul, Kasım 2016, s.161-179.

Belge 3: Dr. Şefik Hüsnü'nün Eylül 1935 tarihinde "B. H. Ferdi" adına düzenlenmiş, VII. Kongre'de seçilen Komintern Kontrol Komisyonu üyeliği kartı. (**RGASPI** fond 495, liste 266, dosya 38, yaprak 131)

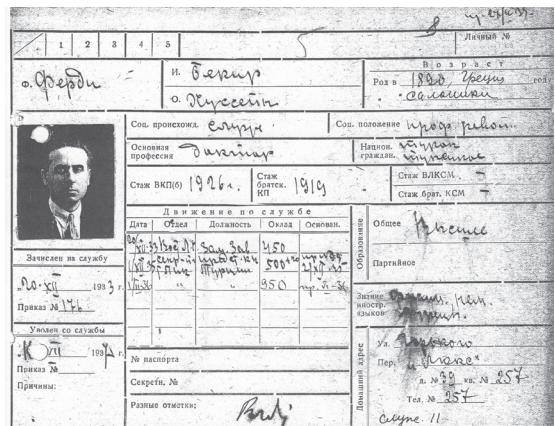

Belge 4: Dr. Şefik Hüsnü'nün 4 Ağustos 1936 tarihinde “Bekir Ferdi” adına düzenlenmiş, Siyasal-Eğitim Kurumları Çalışanları Sendikası kartı ve iç sayfaları. Kartta mesleğinin hekimlik olduğu, çalışma hayatına 1914 yılında başladığı, 1936 senesinden beri sendi-

kalı olduğu ve bu sendikaya da 1936 senesinde girdiği, sendikanın Komünist Enternasyonal Yürütme Kurulu Çalışanları Yerel Komitesi'ne bağlı bulunduğu belirtilmektedir. Aidat pullarının bulunduğu sayfaların altında 3 ay boyunca üye aidatlarının ödenmemesi durumunda kimlik kartının geçersiz sayılacağı ifade edilmektedir. (**RGASPI** fond 495, liste 266, dosya 38, yaprak 134-136)

Belge 5: “Bekir Hüseyin Ferdi” adına düzenlenmiş, 20 Aralık 1933-18 Temmuz 1937 tarihleri arasında Moskova’da TKP Temsilciliği yaptığı ve Doğu Emekçileri Komünist Üniversitesi’nde (KUTV) Türk öğrenci grubuna öğretmen olarak da hizmet ettiği dönemdeki görevleri ve ücretiyle ilgili bilgilerin bulunduğu form. Toplumsal menşei memur, toplumsal durumu profesyonel devrimci, esas mesleği doktor olarak geçmektedir. Ev adresi olarak ise “Lüks Otel, Gorkiy Caddesi [bugün Tverskaya Caddesi], 39, oda 257” gösterilmiştir. Bildiği diller Fransızca, Almanca ve Türkçedir. (RGASPI fond 495, liste 266, dosya 38, yaprak 14)

СЕКРЕТНО Отдел кадров НКВД

Л/д № 28 79

ЛИЧНАЯ КАРТОЧКА

на актив К. П.

Фамилия Медфрис Имя Хосию Бекер Фамилия Ферди

1. Год рождения	
2. Соц. происхождение	интеллигент
3. Соц. положение	свобод.
4. Основная профессия	инж. фав. доктор инж.
5. Национальность и гражданство	турок, турец.
6. Член какого проф-союза	рабоч.
7. Стаж компартии, какой (если состоял в не-скольких, перечислить)	НПБ с 1919 г. (Закон) 1926
8. Стаж в КСМ	
9. Пресывание в других партиях (не КП)	раб. крест. парт. 1919-21
10. Какие знает языки	фр., нем., тур., и немецкий
11. Какие страны знает	Герм., Фр., нем., СССР
12. Образование общее	высшее
13. Образование партий-ное	самостоятель.
14. Имел-ли партыиска-ний, когда, какие и за что	
15. Состоял-ли в фрак-циях, группировках, имел-ли уклоны и какие	

Belge 6: “Ferdı” kod adlı “Hüsnü Bekir Şefik” adına düzenlemiş “Gizli” ibareli, Komünist Enternasyonal Yürütme Kurulu Per-sonel Dairesi formu. Milliyeti Türk, vatan-daşlığı Türkiye’dir. 1919 yılından beri TKP,

1926’dan beri de Tüm Birlik Komünist Partisi (b) (SBKP (b)) üyesi olduğu ifade edilmekte-dir. Ayrıca 1919-1921 yılları arasında Türkiye İşçi ve Çiftçi Sosyalist Fırkası’nda yer aldı-ğı belirtilmektedir. Bildiği diller arasında bir önceki belgeden farklı olarak “biraz Rusça” da sayılmıştır. Bildiği ülkeler Türkiye, Fransa, Almanya ve SSCB’dir. Ayrıca yükseköğrenim gördüğü, bir kurumda parti eğitimi almadığı kaydı düşülmüştür. (RGASPI fond 495, liste 266, dosya 38, yaprak 28)

Belge 7: “Ferdı Bekir” kod adlı “Şefik Hüsnü” adına 5 Aralık 1936 tarihinde düzen-lenmiş, “Çok Gizli” ibareli form. Komünist Enternasyonal Yürütme Kurulu’nda TKP Temsilcisi olarak çalıştığı ifade edilmektedir. (RGASPI fond 495, liste 266, dosya 38, yap-rak 31 arkası)

Belge 8: “Bekir Ferdi” adına düzenlenmiş Tüm Birlik Komünist Partisi (b) (SBKP (b)) üye kayıt formu. Formda avukat çocuğu oldu-ğu belirtilmiş, toplumsal durumunun karşısına “aydın” ifadesi yazılmıştır. Ayrıca parti çalış-malarında gazetecilik alanında değerlendirilebileceği kaydı düşülmüştür. (RGASPI fond 495, liste 266, dosya 38, yaprak 91)

АНКЕТА Сов. секретно 0.396

Ф Ферди Бекер

Настоящая фамилия Шефик Хосию

Настоящее подданство турецкое

Партийность н. н. н.

Паспортная фамилия Шефик Хосию

Подданство по паспорту турецкое

Советская виза за № Без сов. визы

выдана в нашлось на фамилию Шефик Хосию

В СССР прибыл(а) в 1934 году

по турецкому билету № 004246

Работает предс. КС турции в качестве

Адрес местожительства Москва, ул. Лухового 36, 'Москва'

На какую фамилию сделать вид на жительство Ферди Бекер

„ 5 “ декабрь 1936 г.

1-5 DEC 1936 Подпись лица, заверившего анкету: Тайджан

43210

КАРТОЧКА 36/91

члена ячейки ВКП (б)

фамилия Бекер

имя Ферди

пол мужской

год рождения 1890

№ партбилета 1874836 № канд. карточки

а. Партия (время вступления в партию)

б. Турецкую компартию 1919

в. Состоял ли в др. партиях, в каких, сколько времени

г. турец. фав. крест. социалист. парт.

д. Основная профессия врач

е. Социальное происхождение (чем занимались родители) сын адвоката

ж. Социальное положение интеллигент

з. Национальность турецкая

и. Какие языки знает турецкий, французский, немецкий

к. Образование высшее

л. Домашний адрес Москва

м. Как и в какой отрасли парторботы может быть использован журнализм

Belge 9: Ebeveynleri, karısı ve çocuklarıyla ilgili bilgileri (ad-soyad, toplumsal menşei, sahip oldukları taşınmazlar, devrim öncesi meşgul oldukları işler, o sırada ne işle meşgul

oldukları ve nerede yaşadıkları) içeren “Şefik Hüsnü (Ferdi) Hüseyinoğlu” adına düzenlemiş form. (RGASPI fond 495, liste 266, dosya 38, yaprak 96)

ОТВЕТЫ:

Имя, отчество (полное), дата рождения, место рождения, образование, место работы, причины ухода.	Медрик Хюсню (Ферди) Хюсесин оглу.
Семейное положение, дата и место заключения брака, место жительства, образование, место работы, причины ухода.	Степан Мухомов, Москва, Фрунзе, Саяно-М. 1890 г.
Семейное положение, дата и место заключения брака, место жительства, образование, место работы, причины ухода.	Огус адвокат.
ОТЕЦ	МАТЬ
Имя, отчество (полное), дата рождения, место рождения, образование, место работы, причины ухода.	Хюсесин Хюсню Рухие Ханчич
Семейное положение, дата и место заключения брака, место жительства, образование, место работы, причины ухода.	Мамин Хюсесин, комиссар
Имя, отчество (полное), дата рождения, место рождения, образование, место работы, причины ухода.	Жа. Вали и Жантас. нег.
Семейное положение, дата и место заключения брака, место жительства, образование, место работы, причины ухода.	адвокат. Жамгырба.
Имя, отчество (полное), дата рождения, место рождения, образование, место работы, причины ухода.	умер 1916 г. В Бакине, невестка с сестрой и братом.
Профессия или специальность.	Доктор медицины.
Имя, отчество (полное), дата рождения, место рождения, образование, место работы, причины ухода.	Мухом.
Семейное положение, дата и место заключения брака, место жительства, образование, место работы, причины ухода.	Мухомов.
Семейное положение, дата и место заключения брака, место жительства, образование, место работы, причины ухода.	Женат. без детей.
Имя, отчество (полное), дата рождения, место рождения, образование, место работы, причины ухода.	Степанович Леонард Марселин
Имя, отчество (полное), дата рождения, место рождения, образование, место работы, причины ухода.	Кинде
ОТЕЦ	МАТЬ
Имя, отчество (полное), дата рождения, место рождения, образование, место работы, причины ухода.	Степанович Марсель
Семейное положение, дата и место заключения брака, место жительства, образование, место работы, причины ухода.	не знаю
Имя, отчество (полное), дата рождения, место рождения, образование, место работы, причины ухода.	Константинос Константинос
Семейное положение, дата и место заключения брака, место жительства, образование, место работы, причины ухода.	В Бакине, старший товарищ, невестка с сестрой и братом.
Имя, отчество (полное), дата рождения, место рождения, образование, место работы, причины ухода.	не знаю
Семейное положение, дата и место заключения брака, место жительства, образование, место работы, причины ухода.	не знаю